

УДК 636.2:618.19-002

**СТАН НЕСПЕЦИФІЧНОЇ ЛАНКИ ІМУННОГО ЗАХИСТУ ОРГАНІЗМУ КОРІВ,
ХВОРИХ НА СУБКЛІНІЧНУ ФОРМУ МАСТИТУ,
ЗА ДІЇ АПІФІТОПРЕПАРАТУ У ФОРМІ МАЗІ**

Г. В. Собко, аспірант, І. О. Матюха, н. с., Н. А. Брода, с. н. с.
sobko2312@gmail.com

Інститут біології тварин НААН, м. Львів, Україна

Найбільшою господарсько-економічною проблемою молочного скотарства багатьох країн світу є субклінічний мастит, який діагностують у 4–7 разів частіше, ніж клінічно виражений. У корів, які перехворіли на мастит, не тільки знижується молочна продуктивність, але й погіршуються санітарні та технологічні властивості молока. Незважаючи на постійне вдосконалення засобів і методів боротьби з маститом, запалення молочної залози залишається найпоширенішим захворюванням у корів на молочних фермах і комплексах у всьому світі. Отже, розроблення ефективних, безпечних лікарських засобів, які, крім терапевтичного ефекту, також сприятимуть профілактиці рецидивів захворювання та максимальному відновленню молочної продуктивності, є актуальним.

У дослідженнях на коровах, хворих на субклінічну форму маститу, ми з'ясували ефективність застосування мазі «Антимаст» (РП № АВ-03772-01-12 від 16.10.2012 р.), яка містить прополіс бджолиний, витяжку з підмору бджіл, віск бджолиний, живицю соснову, олію касторову та олію камфорну. Дослід провели на двох групах корів (2–3 лактації) по 5–7 тварин у кожній. У крові та молоці корів визначали комплекс фізіолого-біохімічних, фізико-хімічних та імунологічних показників. У роботі проаналізовано вплив препарату на клітинну та гуморальну ланки імунобіологічної реактивності організму корів.

Проведене лікування вплинуло на показники фагоцитарної реактивності клітин — відмічена певна корекція фагоцитарного захисту. Зокрема, на початку дослідження виявлено зниження фагоцитарного індексу ($P < 0,05$) та поступову нормалізацію фагоцитарного числа; на 9-ту добу від початку лікування ці показники були на рівні контрольної групи. Спостерігали зміни такого важливого функціонального показника фагоцитарних клітин, як НСТ-тест: на 3-ю добу цей показник суттєво знизився і на період закінчення лікування був вірогідно нижчим, ніж перед його початком.

При вивченні гуморальної ланки природної резистентності організму корів у динаміці лікування встановлено, що застосування мазі «Антимаст» у комплексі з масажем молочної залози сприяло поступовому зростанню напруженості бактерицидної активності сироватки крові і вже на 9-у добу від початку лікування цей показник був вірогідно вищим порівняно з періодом до лікування. Рівень лізоцимної активності сироватки крові та циркулюючих імунних комплексів нормалізувався, проте у період реконвалесценції лише дещо наблизився до контрольних показників.

Отже, запропонована схема лікування корів за субклінічного маститу із застосуванням натурального апіфітопрепарату у формі мазі «Антимаст» зумовила нормалізацію рівня неспецифічної резистентності, причому без суттєвих скачкоподібних зсувів досліджуваних показників.